

Kultur- och
fritidsnämnden

Rapporter- och meddelande till Kultur- och fritidsnämnden 2024

Förslag till beslut

1. Förteckning över rapporter- och meddelanden i juni 2024 läggs till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Förteckning:

Följande rapporter- och meddelanden har inkommit:

- Kommunstyrelsens beslut 2024-05-02 §91 Trygghetsberedningens rapport till kommunstyrelsen inkl. bilagor
- Kommunstyrelsens beslut 2024-05-02 §92 Minoritetsrådets rapport till kommunstyrelsen inkl. bilagor

Beslutet skickas till:

§ 91

KSKF/2023:417

Trygghetsberedningens rapport till kommunstyrelsen för 2023

Beslut

1. Trygghetsberedningens rapport till kommunstyrelsen för 2023 godkänns och läggs till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade 10 januari 2023 § 8 att inrätta en trygghetsberedning med representation av en ledamot från varje parti i kommunfullmäktige.

Trygghetsberedningens uppdrag utifrån dess instruktion är att bidra till att strategiskt och taktiskt utveckla arbetet för trygghet i hela Eskilstuna som kommunkoncern och plats ur kriminologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv med särskilt fokus på att lyfta socialt utsatta stadsdelar. Beredningen ska verka för att kommunkoncernens samlade arbete med trygghet och strategisk stadsdelsutveckling bedrivs effektivt och når uppsatta resultat och effekter. Beredningen ska också, enligt beredningens instruktion, varje år lämna en årsrapport över sitt arbete till kommunstyrelsen (KSKF/2022:399).

2023 var beredningens första år och fokus för beredningens arbete har varit på fördjupning inom olika nämnders verksamheter, kontinuerlig återkoppling av koncernövergripande satsningar inom trygghetsområdet, omvärldsbevakning samt varit beredningsorgan för flera ärenden till kommunstyrelsen som exempelvis Samverkansöverenskommelsen med Polisen 2024–2027 (KSKF/2023:357). Beredningen har även haft dialog med personalutskottet, socialnämnden och samtliga skolnämnder.

Rapporten har tagits fram av kommunledningskontoret på uppdrag av Trygghetsberedningen.

Beslutet skickas till:
Trygghetsberedningen
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasienämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Räddningstjänst- och tillståndsnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Torshälla stads nämnd

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Valnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Överförmyndarnämnden
Eskilstuna Kommunföretag AB

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Kommunstyrelsen
Kommunledningskontoret
Social hållbarhet
Mattias Berglund 016-710 32 54

Datum
2024-04-16

Diarienummer
KSKF/2023:417
Handlingsnummer
2024:96

1 (13)

Kommunstyrelsen

Trygghetsberedningens rapport till kommunstyrelsen för 2023

Förord

Otrygghet begränsar människors frihet och förutsättningar för att leva lyckliga liv. De senaste åren har vi i Eskilstuna tvingats lägga stora resurser på att hantera konsekvenserna av främst unga män och killars våldskapital, lättkränkthet och bristande impuls kontroll.

Arbetet mot våldskriminaliteten och den kriminella insocialiseringen av barn och unga har över tid inneburit en rad förändringar i vår organisation. Några exempel är förstärkt trygghetssamordning i linjeverksamheten genom Trygga unga, att varje organ i kommunen synliggör och tar sitt ansvar i trygghetsarbetet, vässat samarbete med polisen, ett mer åtgärdande fokus mot den akuta problematiken jämte arbetet av mer långsiktig förebyggande art, en kommunalrådspportfölj vigd åt området och en ny, parlamentarisk trygghetsberedning.

Trygghetsberedningen ska bidra till att strategiskt och taktiskt utveckla arbetet för trygghet i hela Eskilstuna - både som kommunkoncern och plats - utifrån ett kriminologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv med särskilt fokus på att lyfta socialt utsatta stadsdelar. Beredningen ska verka för att kommunkoncernens samlade arbete med trygghet och strategisk stadsdelsutveckling bedrivs effektivt och når uppsatta resultat och effekter.

Vidare har beredningen till uppgift att bereda förslag och underlag för styrning av arbetet, såsom styrdokument och särskilda prioriteringar, vidareutveckla arbetet genom fördjupad uppföljning och utvärdering av insatser och initiativ liksom genomföra kunskapshöjande aktiviteter och omvärldsbevakning.

Rapporten ger en fördjupad redogörelse för trygghetsberedningens aktiviteter och fördjupningsområden under sitt första verksamhetsår. För att nämna några exempel på ärenden som beredningen hanterat kan samverkansöverenskommelsen med polisen lyftas upp. Trygghetsberedningen spelade en viktig roll som politiskt organ i framtagandet av överenskommelsen där våra respektive organisationer enats i skarpa fokusområden för att stoppa såväl skjutvapenvåldet som mäns våld mot kvinnor och hedersvåld, angripa nyrekrytering och narkotikamarknad, öka framtidstron och benägenheten att anmäla brott, för att nämna några exempel. Den nya samverkansöverenskommelsen ger också nya verktyg för löpande politisk uppföljning av paletten av åtgärder.

Ytterligare exempel på sådant som beredningen behandlat är *Planen mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar*, samarbetet inom sex målarstäder mot välfärdsbrottslighet, brottspreventiv teknik och permanentningen av mötesplatser med jobbcentrum för långsiktiga spelregler i arbetet för ökad social hållbarhet, jämlika livsvillkor och normen om egenförsörjning.

Under året har beredningen även genomfört dialoger med ett antal nämnder och förvaltningar för att både öka kunskapen kring verksamheternas trygghetsarbete och för att göra medskick och inspel till detsamma.

Fortsatta dialoger, som en länk i kedjan för kunskapsinhämtning och betoning av hela kommunkoncernens ansvar, väntar. Likaså fortsatt arbete för fördjupning inom Eskilstunas och andras trygghetsarbete samt synliggörandet av framgångsfaktorer och identifierandet av förbättringsområden genom uppföljning.

Trygghetsberedningen utgör nu ett forum där samtliga partier har möjlighet att vara med och ta ansvar, påverka och månatligen erhålla såväl kommunens som polisens lägesbilder. En förlängd arm från Eskilstunaborna som givit våra samtliga partier ett förtroende som förpliktigar och en unik möjlighet att göra Eskilstuna till en tryggare och lyckligare kommun att leva i.

Josefine Helleday (S)
Ordförande i Trygghetsberedningen

Inledning

Kommunstyrelsen beslutade 10 januari 2023 § 8 att inrätta. En trygghetsberedning med representation av en ledamot från varje parti i kommunfullmäktige. Trygghetsberedningen ska bidra till att strategiskt och taktiskt utveckla arbetet för trygghet i hela Eskilstuna som kommunkoncern och plats ur kriminologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv med särskilt fokus på att lyfta socialt utsatta stadsdelar. Beredningen ska verka för att kommunkoncernens samlade arbete med trygghet och strategisk stadsdelsutveckling bedrivs effektivt och når uppsatta resultat och effekter. Ytterst syftar trygghetsarbetet i Eskilstuna kommun till att nå Eskilstunas vision 2030:

- *Vi är modiga, jämställda och har tillit till varandra*
- *Vi har kunskap, jobb och är attraktiva i en global värld*
- *Vi tar ansvar för en trygg och hållbar framtid*

Vi upplever, utvecklar och inspirerar.

Vi gör Eskilstuna - tillsammans.

Eskilstunas målbild 2030:

Året är 2030. I Eskilstuna leder vi vägen till det miljösmarta och jämställda livet i våra trygga, vackra städer, trivsamma samhällen och levande landsbygd. Våra hållbara städer har vuxit, stadsdelarna binds samman av rekreationsområden, mötesplatser och nya bostadsområden. Här utvecklas barnen, här trivs studenterna, här växer näringslivet, här hittar vi balansen mellan arbete och fritid, här är det gott att åldras. Här har vi mod och framtidstro, här gör vi evolution – tillsammans.

Eskilstunas vision och målbild för 2030 ska genomsyra hela kommunkoncernens styrning. Genom 4-åriga strategiska mål, 1-åriga åtaganden, till 1-åriga aktiviteter på verksamhetsnivå. I slutändan ska Eskilstunas medarbetare och förtroendevalda uppfylla kommunens invånares och brukares behov, oavsett kön. Kvaliteten i kommunens myndighetsutövning ska ge goda, hållbara och jämställda resultat.

Trygghet

Trygghet är en komplex fråga där känslan av trygghet eller otrygghet kan påverkas av en mängd olika faktorer och där kön är särskilt viktig. Den individuella känslan av trygghet och otrygghet är svår att påverka. Däremot går det att arbeta med de förutsättningar som forskningen visat har påverkan på förutsättningar för känslan av trygghet och otrygghet.¹ Eskilstuna kommuns trygghetsarbete fokuserar på tre typer av förutsättningar för trygghet:

¹ För fördjupning om olika faktorer som påverkar trygghet och otrygghet samt begränsningar med trygghetsmätningar, se en forskningsöversikt som tillhandahålls via <https://www.lansstyrelsen.se/>

Social trygghet

Sociala förutsättningar: Tillit och sociala sammanhang. En person som litar på andra människor och känner förtroende för myndigheter känner sig också generellt mer trygg medan en individ som känner misstro mot andra människor och myndigheter känner sig i stället mer otrygg.

Ekonomisk trygghet

Ekonomiska förutsättningar: Individens förutsättningar, handlingsutrymme och tro på den egna förmågan. Personer med sämre ekonomiska förutsättningar oroar sig oftare än personer med goda ekonomiska förutsättningar. För de som saknar förutsättningar är det vetskapen om oförmågan som skapar otrygghet.

Kriminologisk trygghet

Kriminologiska förutsättningar: Brottsförebyggande arbete och arbete med att förhindra eller hantera effekter av problem och ordningsstörningar som kan skapa otrygghet genom individens uppfattning om den egna säkerheten. Exempelvis förekomsten av synlig brottslighet eller att ha blivit utsatt för brott.

Ett framgångsrikt trygghetsarbete kräver aktivt arbete utifrån samtliga förutsättningar och en kombination av både kortsiktiga och långsiktiga insatser. De sociala och ekonomiska förutsättningar handlar i högre utsträckning om förutsättningar som skapas och de kriminologiska handlar mer om saker som ska motverkas. Det är också viktigt att vara medveten om att förekomsten av faktorer för trygghet varierar stort över Eskilstuna kommuns yta, med ibland stora skillnader mellan bostadsområden och grupper av invånare.

Eskilstunas utmaningar

Kommunledningskontoret gör en årlig analys ur ett Socialt hållbarhetsperspektiv.² Utifrån analysen som gjorts av tillgängliga data för 2021 går det att synliggöra några övergripande utmaningar för Eskilstuna med stark koppling till förutsättningar för trygghet.

Det är alltför stora skillnader i livsvillkor och i måluppfyllelse för olika grupper av invånare i Eskilstuna kommun för att kunna säga att de fyra strategiska målen nås ur ett socialt hållbarhetsperspektiv. Rätten till arbete, rätten till en likvärdig utbildning och förutsättningar för höjd utbildningsnivå, rätten till trygghet och delaktighet samt förutsättningar till ett tryggt och självständigt liv skiljer sig mellan flickor, pojkar, kvinnor och män och mellan stadsdelar i Eskilstuna.

Eskilstuna har fortsatt svåra grundförutsättningar. Samtidigt har en positiv utveckling skett på flera områden så som att andelen förvärvsarbetande kvinnor ökat i Eskilstuna där utvecklingen i vissa socialt utsatta stadsdelar bidragit, inkomsterna har ökat och skillnaden mellan den högsta och lägsta disponibla inkomsten har minskat sedan 2020,

² Eskilstuna kommun (2023) Årlig analys social hållbarhet 2023 Eskilstuna kommun

pojkar har höjt sina kunskapsresultat och barnfattigdomen i absoluta tal har minskat över stora delar av Eskilstuna och med kontinuerliga minskningar över tid.

Särskilda utmaningar för att nå de strategiska målen och ett socialt hållbart Eskilstuna utifrån målen i strategisk inriktning 2021–2023:

- Utmaningen för det strategiska målet **Fler i jobb**:
 - Att utrikesfödda kvinnor i låg utsträckning förvärvsarbetar och i hög utsträckning är arbetslösa.
- Utmaningen för det strategiska målet **Höjd utbildningsnivå**:
 - Det skiljer sig i kunskapsresultat mellan olika grupper flickor och pojkar och skolor. Fokus behöver ligga på flickor och pojkar med annat modersmål än svenska i socioekonomiskt svaga skolor.
- Utmaningen för det strategiska målet **Attraktiv stad och landsbygd**:
 - Otrygghet för flickor och kvinnor samt invånare i socialt utsatta stadsdelar.
 - Sjunkande valdeltagande och minskad tillit bland både kvinnor och män.
- Utmaningen för det strategiska målet **Tryggt och självständigt liv**:
 - Barnfattigdomen bland utrikes födda barn i socialt utsatta stadsdelar.

Utöver det har Eskilstuna 2022 och 2023 drabbats av ett stort antal skjutningar. Under 2022 var det 29 antal skjutningar i Eskilstuna. Antalet minskade under 2023 men låg på en fortsatt hög och oacceptabel nivå. Det grova våldet grundar sig i konflikter i nätverksskriminella miljöer som fortfarande pågår. Polisen i Eskilstuna har haft nationell och lokal förstärkning i olika perioder och har lunnat bedriva ett offensivt arbete. Trots en positiv utveckling mellan 2022 och 2023 är bedömningen att konflikter fortfarande är pågående och att det finns fortsatt risk för grova våldsbrott på kort och lång sikt. Frågan om grovt våld kommer följa med Trygghetsberedningen in i 2024.

Trygghetsberedningens arbete under 2023

Trygghetsberedningens uppdrag utifrån dess instruktion (KSKF/2022:399) är:

- att **bereda förslag och underlag** för styrning av arbetet, såsom styrdokument och särskilda prioriteringar.
- att som grund för vidareutveckling av arbetet långsiktigt och **fördjupat följa upp och utvärdera insatser och initiativ** som tas av kommun-koncernen och i samverkan med andra, bland annat i form av årlig rapport och dialog med särskilt berörda nämnder, utskott och bolag.
- **omvärldsbevakning och kunskapshöjande aktiviteter.**

Rapporten struktureras utifrån vad beredningen gjort i relation till dessa uppdrag.

Beredningen har sammanträtt åtta gånger under 2023 inklusive en introduktion under en heldag den 21 februari med en översiktlig beskrivning av trygghetsarbetet, de större gemensamma satsningarna och fördjupning i några viktiga perspektiv. Utöver ordinarie sammanträden hade beredningen dialogmöten vid två tillfällen under 2023. Beredningens minnesanteckningar

finns samlade via KSKF/2023:37 - Trygghetsberedningen minnesanteckningar 2023.

Beredning av förslag och underlag

Trygghetsberedningen har varit beredningsorgan för följande ärenden under 2023:

- **Uppdrag att utreda och initiera tekniska åtgärder i brottspreventivt syfte (KSKF/2023:108).** Uppdraget byggde på ett initiativ från bredningen om att utreda och initiera arbete med kamerabevakning i både brottspreventivt och avskräckande syfte samt som stöd till upplärning vid begångna brott.
- **Förslag till Samverkansöverenskommelse med Polisen 2024–2027 (KSKF/2023:357).** Samverkansöverenskommelsen mellan Eskilstuna kommun och Polisen har tagits fram i nära samarbete mellan koncernledning och polisen under 2023. Under beredningen av förslaget har det varit kontinuerlig dialog med Trygghetsberedningen. Överenskommelsen bygger på en syntes av respektive parts prioriteringar med det gemensamma målet: ”Ett tryggt och socialt hållbart Eskilstuna där vi år 2027 tagit betydande steg för ett Eskilstuna utan utsatta områden på polisens nationella lista”. Samverkansöverenskommelsen antogs på kommunfullmäktiges sammanträde 2023-12-14 § 210 (KSKF/2023:357).
- **Förslag till åtgärdsplan för samverkan med Polisen.** Samverkansöverenskommelsen mellan Eskilstuna kommun och Polisen har även en gemensam åtgärdsplan som specificerar aktiviteter och respektive parts bidrag till det brottsförebyggande arbetet utifrån respektive delmål. Åtgärdsplanen är ses som ett ”levande dokument” som kontinuerligt kommer ses över och vid behov justeras genom beslut i koncernutvecklingsgruppen ”Tryggt och socialt hållbart Eskilstuna” som utgör kommunens strategiska råd enligt Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Åtgärdsplanen följs kontinuerligt av Trygghetsberedningen genom avvikelserapportering.
- **Plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotin samt spel om pengar 2024–2027 (KSKF/2023:132).** Förslaget till ny ANDTS-plan har beretts i Trygghetsberedningen inför remiss och inför att den slutgiltiga planen skickades till Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Planen beslutades av kommunfullmäktige 2024-02-01 § 8.
- **Uppföljning av Plan för trygghet och inkludering (KSKF/2023:431)** Uppföljningen bereddes på Trygghetsberedningens sammanträde den 18 december inför beslut i kommunstyrelsen 2024-01-16 § 16. Kommunstyrelsen beslutade då att inte revidera planen för ytterligare en period då det strategiska målet ”ett tryggt och socialt hållbart Eskilstuna” i kombination med den nya samverkansöverenskommelsen med Polisen bedöms fylla den styrande funktionen som planen tidigare haft.

Följa upp och utvärdera insatser och initiativ

Nedan följer en sammanställning av beredningens arbete under året för att följa upp och utvärdera trygghetsarbetet i kommunen.

Kontinuerlig uppdatering av lägesbild och polisens resursläge

Polisen är återkommande deltagare på trygghetsberedningens sammanträden via lokalpolisområdeschef. En genomgång av lägesbild för polisen respektive för kommunen via Säkerhetschef är stående punkt på beredningens möten.

Tertialuppföljning EST

Effektiv samordning för trygghet (EST) är metod som innebär ett kunskapsbaserat arbetssätt i samverkan. Idén är att på ett kunskapsbaserat sätt strukturera och samordna insatser mot otrygghet med fokus primärt på det situationella brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. EST bygger på en veckovis uppdaterad lägesbild där en mängd olika interna som externa aktörer rapporterar in vid eventuella brott, ordningsstörningar eller andra otrygghetsskapande händelser.

Bortsett från den veckovisa lägesbilden görs särskilda analyser per tertial. Under 2023 har Trygghetsberedningen haft tertialrapportering den 22 maj (tertialet 1) och 29 september (tertialet 2).

Uppföljning utifrån kommunens årshjul

Under 2023 har fokus för rapportering till beredningen kopplat till kommunens årshjul varit på satsningen Trygga Unga, där dess delårsuppföljningar behandlats på sammanträdena i maj och september.

Trygga Unga är i likhet med Mötesplatser med Jobbcentrum kommunövergripande satsningar som utgör centrala delar i flera nämnders bidrag till trygghetsarbetet: Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, kultur- och fritidsnämnden samt socialnämnden. Nedan följer också några exempel på hur andra nämnder bidrar till ökad trygghet i kommunen. Sammantaget visar en genomgång av 2023 års verksamhetsberättelser för nämnder och bolag på en stor bredd i kommunkoncernens samlade trygghetsarbete. Fler exempel återfinns i respektive nämnds och styrelses ordinarie uppföljning.

Miljö- och räddningstjänstnämnden

Miljö- och räddningstjänstnämnden har sedan några år inrättat en funktion som kommunbrandman med ett uppsökande uppdrag. Under 2023 genomförde kommunbrandmannen minst 205 enskilda möten/aktiviteter. Arbetsinsatsen har etablerat kommunbrandmannen som ett känt ansikte och skapat täta samarbeten med barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen kommunledningskontoret, liksom externa nätverk och föreningar. Därutöver har räddningstjänsten även arbetat relationskapande i anslutning till sommartorgen i stadsdelar.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden arbetar för en attraktiv och trygg närmiljö genom god renhållning, trygghetsåtgärder, klottersanering och snabb hantering av fordonsflyttsärenden. Nämnden har extra resurser som haft särskilt fokus på prioriterade stadsdelar och särskilt Årby under 2023. Nämnden har även påbörjade utvecklingsarbete med kartlager som ska underlätta för att tydliggöra hur investeringsbudgeten fördelas i kommunens socialt utsatta områden.

Vård- och omsorgsnämnden

Nämnden har tillsammans med Mälardalens Universitet påbörjat ett arbete för att genom dialog, utveckla situationen kring äldres måltider. Arbetet utgår från SKR:s modell för medborgardialog i komplexa frågor där Eskilstuna kommun bidragit till utveckling av modellen inom ramen för trygghetsarbete med en pilot i Fröslunda med omnejd.³ Dialogarbetet har involverat kommun, akademi, näringsliv och civilsamhälle under 2023 och lägger grunden för trygghet för äldre utifrån måltiders roll för välbefinnande.

Eskilstuna kommunfastigheter AB (Kfast)

Kfast anlitar sedan 2022 en trygghetsjour som arbetar på de tider som Kfasts ordinarie medarbetare inte finns på plats under kvällar och helger i Kfasts bostadsområden. Personerna är anställda på ett bevakningsbolag men arbetar i Kfast kläder. Trygghetsjourens uppdrag är att skapa långsiktiga relationer med de boende och bidra till ordning och ökad trygghet via vuxennärvaro. Den anordnar också trygghetsvandringar och hanterar inkomna störningar i Kfasts lägenheter samt är ett stöd i det proaktiva trygghetsarbetet. Kfast arbetar även med frågan om bostad för våldsutsatta och erbjuder sociala kontrakt till kommunen utan krav på boendestöd samt fortsätter att informera om huskurage i syfte att motverka mäns våld mot kvinnor.

Dialogmöten för uppföljning av kommunkoncernens arbete med trygghet

En viktig del av beredningens arbete omfattar att ha närmare dialog med nämnder och förvaltningsledningar för att diskutera deras prioriteringar inom trygghetsområdet med fokus på det egna ansvarsområdet. Utgångspunkten för samtliga dialogmöten var att beskriva verksamheternas roll i trygghetsarbetet, prioriteringar framåt och exempel från verksamheter.

Under 2023 har Trygghetsberedningen haft dialoger med:

- Personalutskottet den 27 september
- Socialnämnden den 27 september
- Samtliga skolnämnder (för- och grundskolenämnden samt gymnasienämnden) den 28 september.

³ För piloten med SKR, se KSKF/2021:55 - Medborgardialog i komplexa frågor – Pilot i Fröslunda med omnejd.

Fördjupningar kopplat till olika verksamheter i kommunkoncernen

Som ett led i beredningens kontinuerliga uppföljning av det samlade trygghetsarbetet, bjuds olika verksamheter in för att ge en fördjupad bild av arbetet, dess resultat och utvecklingsmöjligheter. Under 2023 har följande verksamheter berättat närmare om sitt arbete:

- 22 april: Kultur- och fritidsförvaltningens planering inför sommaren.
- Socialförvaltningens verksamheter har haft flera fördjupningar under 2023:
 - 20/mars: Fokus på socialtjänstens förebyggande arbete och insatser för unga i kriminalitet.
 - 22 maj: Genomgång av planering inför sommarlovsverksamheterna av kultur- och fritidsförvaltningen.
 - 20 november: Socialtjänstens förebyggande arbete utifrån ny lagstiftning med fokus på barn och unga.
 - 20 november: Fördjupning: Unga i kriminalitet – utredning, stöd och insatser utifrån socialtjänstens verksamheter.
- 18 december: Stadsbyggnadsförvaltningens - Stadsläkning som är en del av förvaltningens strategi för social hållbarhet med fokus på att läka ihop staden och motverka fysiska, sociala och rumsliga barriärer.
- Kommunens satsning Trygga unga har under året varit ett återkommande inslag på beredningen under året och togs bland annat upp närmare under beredningens introduktion i februari.
- Trygg och säker skola⁴ som är en modell framtagen av organisationen Tryggare Sverige och länsstyrelsen Blekinge, vilken har utvärderats med stöd av det brottsförebyggande rådet med positiva resultat. Beredningen hade en fördjupning om arbetet med modellen på sammanträdet den 16 augusti.

Utvärderingar

Under året har beredningen behandlat en utvärdering av mötesplatser med jobbcentrum i Årby och Fröslunda (KSKF/2023:123).

Omvärldsbevakning och kunskapshöjande aktiviteter

Under året har beredningen haft kunskapshöjande pass med följande teman:

- Kamerabevakning kopplat till skolan.
Genomgång av Håkan Söderberg, säkerhetschef, kommunledningskontoret om rättsläget när det kommer till kamerabevakning i skolmiljö på beredningens sammanträde 16 augusti.
- Mäns våld mot kvinnor som del av beredningens introduktionsdag 21 februari då Sofie Jensen (kvinnofridsutvecklare, kommunledningskontoret) och Olga Persson (Unizon) medverkade, samt den 22 maj då Sofie Jensen gav ytterligare fördjupning.⁵

⁴ För en fördjupning, se KSKF/2023:4234 Trygg och säker skola- Rapport 2

⁵ Unizon är riksförbund för över 140 idéburna och icke-vinstdrivna kvinnojourer, tjejjourer och ungdomsjourer som arbetar för ett jämställt samhälle fritt från våld. Läs mer via:

<https://www.unizonjourer.se/>

- Hedersrelaterat våld och förtryck där Beian Wilén, utvecklare på socialförvaltningen med kommunövergripande ansvar för arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck, gav en fördjupning på beredningens möte 27 oktober.

Slutsatser och arbete framåt

Under trygghetsberedningens första år har flera viktiga delar av trygghetsarbetet tagit ytterligare steg framåt i Eskilstuna kommunkoncern. 2023 var sista året för Strategisk inriktning 2021–2023 och Plan för trygghet och inkludering 2018–2023. 2023 var också sista året för mandatperiodsatsningen på Mötesplatser med Jobbcentrum i Årby och Fröslunda som gick över från projekt till permanent verksamhet. Även Trygga unga som delvis finansierats via mandatperiodsprojekt övergick i ordinarie finansiering och arbete påbörjades med att tydliggöra uppdraget för det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet för målgruppen 0–20.

2023 blev också året då många viktiga delar för styrningen av trygghetsarbetet kom på plats, där kommunens nya strategiska inriktning utgör en viktig grund för arbetet år 2024-2027. Kommunens nya strategiska inriktning har ett tydligare fokus på trygghet under ett eget strategiskt mål ”Ett tryggt och socialt hållbart Eskilstuna” som samlar det övergripande arbetet ur de sociala, ekonomiska och kriminologiska perspektiven på trygghet. Uppföljning av det strategiska målet kommer att vara viktig för Trygghetsberedningen under hela giltighetstiden. Också kommunens nya samverkansöverenskommelse med Polisen och tillhörande åtgärdsplan är centrala styrdokument som ger konkret riktning för trygghetsarbetet de kommande fyra åren. Ett annat exempel är kommunens nya plan mot Alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak- och nikotinprodukter samt spel om pengar som reviderades under 2023 via Trygghetsberedningen.

Under beredningens första år har också en gemensam kunskapsgrund lagts, bland annat genom verksamhetsfördjupningar och kompetenspåfyllnad. 2024 påbörjas bland annat uppbyggnaden av arbetet mot systemhotande brottslighet med full kraft och beredningen kommer ägna tid åt att sätta sig in i det för många nya kunskapsområdet med kompetenshöjande insatser.

Avslutningsvis är det viktigt att återigen lyfta samverkansöverenskommelsen med polisen och dess målsättning som bygger på en syntes av respektive parts prioriteringar med det gemensamma målet: ”Ett tryggt och socialt hållbart Eskilstuna där vi år 2027 tagit betydande steg för ett Eskilstuna utan utsatta områden på polisens nationella lista” (KSKF/2023:357).

Målet kombinerar två perspektiv, att både arbeta för att befintliga områden ska tas bort från listan samt att inget nytt område ska tillkomma. Det förutsätter att arbete som bygger på en helhet utifrån sociala, ekonomiska och kriminologiska förutsättningar för trygghet på de platser och i de områden där behoven är som störst.

Under slutet av 2023 inledde Eskilstuna kommun och Polisen en gemensam dialog med Mälardalens Universitet om följeforskning som stöd för genomförandet av

samverkansöverenskommelsen. Tankarna resulterade i en ansökan om finansiering till Brottsförebyggande rådet (BRÅ) som godkändes under 2024 då kommunen erhöll 1,4 miljoner för denna följeforskning.

Bilaga - Indikatorer för det strategiska målet Ett tryggt och socialt hållbart Eskilstuna

Även om det strategiska målet börjar gälla från 2024 så finns en poäng att ha med de indikatorer som kommer ligga till grund för uppföljningen av det strategiska målet i beredningens rapport för 2023. Detta då många utfall för indikatorer rör 2023 som är det första året för den kommande uppföljningen och ger en summering av läget i Eskilstuna från det år som Trygghetsberedningen startade.

Ett tryggt och socialt hållbart Eskilstuna				
		Nuläge	Mål 2027	Riket
Ortsindikatorer				
Invånare 0-17 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	Totalt	14	11	-
	Kvinnor	14	11	
	Män	14	11	
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	Totalt	35	30	35
	Kvinnor	34	29	34
	Män	36	31	36
Avstått från aktivitet pga. oro, andel (%)	Totalt	12	9	-
	Kvinnor	15	10	
	Män	8	7	
Andel förvärvsarbetande 20-65 år, andel (%)	Totalt	76	78	80
	Kvinnor	74	77	79
	Män	77	79	81
Invånare 25-64 år med förgymnasial utbildning som högsta utbildning, andel (%)	Totalt	14	Minskat	10
	Kvinnor	13	Minskat	8
	Män	14	Minskat	12
Har använt narkotika en eller flera gånger, andel (%) elever årskurs 2 på gymnasiet	Totalt	10	8	-
	Kvinnor	8	6	
	Män	12	9	
Antal skjutningar	Totalt	29	Nollvision	-
Organisationsindikatorer				
Barn 10-12 år inskrivna i fritidshem och pedagogisk omsorg, andel (%)	Totalt	4,6	Ökat	20
Kommunala grund- och gymnasieskolor som har MVP, mentorer i våldsprevention, systematiskt på schemat för alla parallellklasser				
- årskurs 4		8 av 22	Alla skolor	
- årskurs 7		4 av 9	Alla skolor	
- gymnasiet årskurs 1		1 av 4	Alla skolor	

Utöver dessa indikatorer kopplat till strategiska målet "Ett tryggt och socialt hållbart Eskilstuna" kommer ytterligare uppföljning av det samlade trygghetsarbetet att göras. Bland annat med utgångspunkt från indikatorer inom ramen för den kommande samverkansöverenskommelsen med Polisen 2024 – 2027 och samverkan inom "Mälarkommuner och polis mot systemhotande brottslighet".

§ 92

KSKF/2024:97

Minoritetsrådets rapport till kommunstyrelsen för 2023

Beslut

1. Minoritetsrådets rapport till kommunstyrelsen för 2023 godkänns och läggs till handlingarna.
2. Minoritetsrådets medskick beaktas i kommande verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser.

Ärendebeskrivning

Minoritetsrådet ska bidra till att strategiskt utveckla arbetet för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter och möjligheter i Eskilstuna kommun enligt gällande lagstiftning.

Minoritetsrådet ska, enligt instruktion antagen av kommunstyrelsen den 10 januari 2023 § 6, som grund för vidareutveckling av arbetet årligen ta fram en årsrapport. Rapporten följer upp hur minoritetsperspektivet inklusive det särskilda ansvaret som finns förvaltningsområde, kommer i uttryck i styrning, verksamhetsutveckling och uppföljning. Rapporten avslutas med förslag på utvecklingsområden.

Beslutet skickas till:
Minoritetsrådet
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasienämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Räddningstjänst- och tillståndsnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Torshälla stads nämnd
Valnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Överförmyndarnämnden
Eskilstuna Kommunföretag AB

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Minoritetsrådets rapport till kommunstyrelsen för 2023

Eskilstuna kommun har ett särskilt ansvar för att skydda de nationella minoriteternas rättigheter. Sveriges minoritetspolitik ska skydda, främja och stärka möjligheterna till jämlikt inflytande för att hålla minoriteternas språk och kultur levande.

Minoritetslagen (2009:274) innehåller allmänna bestämmelser som handlar om rätten till information, språk och kultur samt inflytande och delaktighet. Kommunen ingår i förvaltningsområdet för finska språket vilket innebär särskilda och utökade rättigheter för finsktalande vad gäller service och verksamheter i kommunen.

Kommunstyrelsen samordnar det kommunövergripande arbetet och övriga nämnder svarar utifrån sina respektive ansvarsområden för att säkerställa att lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:274) efterlevs genom ökade kunskaper om de nationella minoriteternas situation i Eskilstuna.

Syftet med rapporten är att bevaka minoritetsgruppernas rättigheter enligt gällande lagstiftning i nämndernas och bolagens ordinarie styrning och verksamhet. Rapporten följer upp hur Eskilstuna kommun arbetar med minoritetsfrågorna.

Utgångspunkten är kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna, där minoritetsrådet är kommunstyrelsens förlängda arm gällande kommunens arbete med de nationella minoriteterna. Detta görs genom en genomgång av nämndernas verksamhetsberättelser samt kompletterande uppföljning som redovisas i rapporten.

Nina Tuncer (S)
Ordförande, minoritetsrådet

Inledning

Minoritetsrådet är ett råd under kommunstyrelsen, vars uppgift är att bidra till att strategiskt utveckla arbetet för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter och möjligheter i Eskilstuna kommun enligt gällande lagstiftning. Minoritetsrådet ska verka för att kommunkoncernens samlade arbete för att stärka nationella minoriteters rättigheter och möjligheter bedrivs resultatriktat och effektivt. I minoritetsrådet finns representanter från samtliga partier i kommunfullmäktige.

Eskilstuna kommun ingår i förvaltningsområdet för det finska språket och som förvaltningsområde ska Eskilstuna kommun ge den sverigefinska målgruppen möjlighet till inflytande och så långt möjligt samråda i frågor som berör dem. Minoritetsrådet ansvarar för att ha samråd med den sverigefinska minoriteten två gånger per år.

Enligt instruktionen för minoritetsrådet, antagen av kommunstyrelsen 2023-01-10 § 6, ska minoritetsrådet årligen sammanställa en rapport omfattande kommunkoncernens samlade arbete med nationella minoriteter.

Minoritetsrådet har följt upp om nämnderna synliggör minoritetsperspektivet i verksamhetsberättelserna samt särskilt efterfrågat en återrapportering av de bidrag som verksamheterna ansökt om för merkostnader avseende finskspråkig verksamhet 2023. Rapporten avslutas med en kort analys och framåtsyftande slutsatser.

Minoritetsrådet under året

Under 2023 sammanträdde minoritetsrådet i enlighet med dess nya instruktion.

Under året har minoritetsrådet sammanträtt sex gånger varav två tillfällen varit samråd med den sverigefinska minoriteten. Temat för samrådet den 10 maj var kulturfrågor, då minoritetsgruppen fick ta del av kultur- och fritidsförvaltningens arbete med sverigefinsk kultur och fick möjlighet att lämna synpunkter på höstens kulturutbud. Höstens samråd skedde den 7 november med temat barn och unga. Temat har varit ett gemensamt utvecklingsområde för både kultur- och fritidsförvaltningen och kommunledningskontoret. Ambitionen är att inkludera fler barn och unga bland den sverigefinska minoriteten. Inför samrådet genomfördes därför en dialog med elever från Sverigefinska skolan för att skapa goda relationer och öka elevernas intresse för den sverigefinska kulturen. Dialogen handlade om vilket kulturutbud de önskar och under samrådet diskuterades resultatet men även hur kommunala verksamheter och föreningar kan bli bättre på att inkludera barn och unga. Temat är något minoritetsrådet avser fortsätta med framöver för att bygga närmare relationer med målgruppen.

Rådsmötena under året har även syftat till att introducera rådsmedlemmarna till minoritetsrådets uppdrag och syfte. En stående punkt under rådsmötena har varit information om arbetet med den sverigefinska minoriteten inom kultur- och fritidsförvaltningen. Under rådsmötena har ett kompetensbehov identifierats och rådsmedlemmarna har uppmanats till att delta på konferenser för kompetensutveckling och omvärldsbevakning.

Den 6 december firades den finska självständighetsdagen med parad från stadsbiblioteket till Fristadstorget. Under firandet fick besökarna ta del av tal från

bland annat minoritetsrådets ordförande Nina Tuncer samt uppträdanden av bland annat elddansaren Kajsa Franke.

Uppföljning av kommunkoncernens arbete med nationella minoriteter 2023

Minoritetsrådet ska som grund för vidareutveckling av arbetet kring nationella minoriteter följa upp nämndernas samlade arbete med minoritetsfrågor.

Uppföljningen har skett genom en genomgång av nämndernas verksamhetsberättelser för att se om och hur minoritetsperspektivet kommit i uttryck i ordinarie styrning. Kompletterande dialoger har också genomförts med finskspråkiga verksamheter för att fånga upp det som eventuellt inte synliggörs i ordinarie uppföljning.

Genomgång av nämndernas verksamhetsberättelser

Enligt minoritetslagens allmänna bestämmelser ska kommuner bland annat informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter samt ge inflytande i frågor som berör minoriteten. Kommuner har även ett särskilt ansvar att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Som finskt förvaltningsområde tillkommer därtill särskilt ansvar för att tillgodose rätten till muntliga och skriftliga kontakter med kommunen på finska, rätten till äldreomsorg av personal som behärskar finska och rätten till förskola på finska.

Samtliga nämnder och bolag berörs av ansvaret som åligger kommunen som finskt förvaltningsområde, att säkerställa efterlevnaden av informationsskyldigheten och tillgodose rätten till muntliga och skriftliga kontakter med kommunen på finska. Genomgången av nämndernas verksamhetsberättelser visar att endast två nämnder nämnt minoritetsperspektivet i sina verksamhetsberättelser för 2023. De kompletterande dialogerna visar däremot att flera nämnder arbetar med den sverigefinska minoriteten i ordinarie arbete. Ett utvecklingsområde inför 2025 blir att synliggöra arbetet i lokala verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser för de berörda verksamheterna.

De nämnder som har ett särskilt ansvar i och med rätten till förskola, äldreomsorg, kultur, inflytande och information på finska är kommunstyrelsen, servicenämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasienämnden, vård- och omsorgsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden.

I tabellen nedan framgår det huruvida nämnder och bolag har tagit upp minoritetsperspektivet i sin verksamhetsberättelse. Tabellen har utöver Ja/Nej, färgmarkeringar i rött och grönt. Den röda färgen anger att det inte finns med något minoritetsperspektiv i uppföljningen och den gröna färgen anger om nämnden har med minoritetsperspektivet i uppföljningen.

Nämnd	Minoritetsperspektiv i uppföljningen i verksamhetsberättelse 2023
Kultur- och fritidsnämnden	Ja
Torshälla stads nämnd	Ja
Kommunstyrelsen	Nej
Vård- och omsorgsnämnden	Nej
Förskolenämnden	Nej

Grundskolenämnden	Nej
Gymnasienämnden	Nej
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	Nej
Räddningstjänst- och tillståndsnämnden	Nej
Servicenämnden	Nej
Socialnämnden	Nej
Stadsbyggnadsnämnden	Nej
Överförmyndarnämnden	Nej
Eskilstuna kommunföretag AB	Nej
Destination Eskilstuna	Nej
Eskilstuna Energi och Miljö AB	Nej
Eskilstuna kommunfastigheter AB	Nej
Eskilstuna Logistik och Etablering AB	Nej

Genomgång av lokala verksamhetsberättelser och kompletterande dialoger med förvaltningarna

Nedan följer en sammanfattning av det arbete som förvaltningarna tagit upp i lokala verksamhetsberättelser för berörda enheter och de kompletterande dialoger som genomförts med förvaltningarna. De kompletterande dialogerna har skett med verksamheter som ingick i kartläggningen av finskspråkiga verksamheter i kommunen som genomfördes 2022.

Kommunstyrelsen

Avdelningen för social hållbarhet på kommunledningskontoret har under året haft flera aktiviteter i sin lokala verksamhetsplan som syftat till att stärka arbetet med nationella minoriteter. En uppdatering av kommunens information riktad till de nationella minoriteterna har gjorts. Minoriteternas rättigheter är förtydligat och information om de öppna samråden för den sverigefinska minoriteten har tydliggjorts.

Ett utvecklingsområde har varit att utveckla samråden med den sverigefinska minoriteten för att öka delaktigheten och inflytandet. Ett särskilt fokus har varit målgruppen barn och unga och ett samarbete inleddes med kultur- och fritidsförvaltningen som haft ett liknande uppdrag. Resultatet av samarbetet blev en dialog med elever på Sverigefinska skolan. Det var en utmaning att nå ut till målgruppen och en del försök gjordes genom föreningar men utan vidare resultat. Ett samarbete med Sverigefinska skolan underlättade kontakten med målgruppen och kommunen avser att fortsätta med dialogerna framöver.

Ett arbete under året har även handlat om att förtydliga rutinerna gällande statsbidraget för finskt förvaltningsområde. Rutiner har tagits fram och presenterades för minoritetsrådet den 12 december. Fördelningen av statsbidraget ska enligt lagstiftningen ske i samråd med den sverigefinska minoriteten och rutinen har tagits fram utifrån den principen. Återrapportering av bidragen blir även ett krav som finns med i den nya rutinen. Kultur- och fritidsförvaltningen fortsätter med sina rutiner för externa bidrag för statsbidraget. Ett av samråden kommer därmed framöver att behandla just statsbidraget för att öka insynen och delaktigheten.

Det har funnits ett internt behov att förbättra informationen om nationella minoriteter och öka kunskapen. En verktygslåda har därför tagits fram på kommunens intranät med information, filmer och utbildningsmaterial. En del information är särskilt riktad till kommunala verksamheter som skola och socialtjänst. Regelbundna kompletteringar och revideringar behöver göras för att säkerställa att den är aktuell.

Under året har en ambition varit att etablera kontakt med romska föreningar i kommunen. Det har varit en utmaning att nå ut till målgruppen och i nuläget finns det inga aktiva föreningar. Flera i minoriteten tillhör Pingstkyrkans församling. Ett möte med Pingstkyrkan skedde den 10 oktober och kyrkan fick inbjudan till samrådet 7 november. Intresset för fortsatt kontakt med kommunen har varit svagt. Samverkan med målgruppen kräver förtroende och det finns en del utmaningar med att nå ut. Efter omvärldsbevakning och samtal med kommuner med liknande utmaningar ser vi behov av att ändra arbetssätt och arbeta mer med kunskapshöjande insatser samt att se över vilka behov målgruppen har.

Våren 2022 genomförde Sveriges radio finska en granskning av alla kommuner för att undersöka om de levde upp till minoritetslagens krav att ha mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet. Eskilstuna kommun var, tillsammans med mer än hälften av kommunerna, en av de kommuner som inte blev godkända i granskningen.

I juni 2022 begärde Länsstyrelsen Stockholm och sametinget som är uppföljningsmyndigheter för arbetet med nationella minoriteter in underlag för sin bedömning av kommuners arbete med mål och riktlinjer. Deras bedömning var att Eskilstunas beskrivning av arbetet var tillräckligt tydligt och att de även hade förståelse för att det finns olika styrsystem i kommunerna.

Ett utvecklingsområde formulerades utifrån kartläggningen. Det fanns behov av att tydliggöra styrningen och uppföljningen av kommunens arbete med nationella minoriteter, då arbetet inte var synligt i verksamhetsplaner eller verksamhetsberättelser. Utifrån utvecklingsområdet har medskick lämnats till berörda förvaltningar i syfte att i berörda verksamheters lokala verksamhetsplaner synliggöra det arbete som görs kring finskspråkiga verksamheter, i medskicken har förvaltningarna även uppmuntrats till att söka statsbidrag för föreslagna aktiviteter. Dessa förvaltningar är kultur- och fritidsförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen samt barn- och utbildningsförvaltningen (förskola). Kultur- och fritidsnämnden har utifrån medskicken lagt fram förslag på 1-årig inriktning i verksamhetsplanen för 2024 som berör behovet att inkludera sverigefinska unga och unga vuxna. Återkoppling saknas från barn- och utbildningsförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen.

Under 2023 påbörjade kommunledningskontoret arbetet med att ta fram en anvisning för uppmärksammandet av minnesdagar. Anvisningen inkluderar nationaldagar och minnesdagar som berör de nationella minoriteterna. Syftet med anvisningen är att tydliggöra vilka dagar kommunen ska uppmärksamma. Anvisningen är framtagen och beslutad sedan början av 2024.

Kultur- och fritidsnämnden

I uppdraget att bevara och utveckla den sverigefinska kulturen pågår dialog och samarbete med olika aktörer med syfte att skapa förutsättningar för ett mer aktivt kulturdeltagande för sverigefinnar, med ett särskilt fokus på barn och unga samt andra och tredje generationen sverigefinnar. Förvaltningen har även arbetat med att göra den finska kulturen mer synlig och för att det ska bli en självklar del av det svenska kulturlivet. Som en del av kultur- och fritidsnämndens arbete med demokratifrämjande åtgärder och för att utveckla den sverigefinska kulturen genomfördes en dialog och demokratiworkshop (17 oktober) med elever från Sverigefinska skolan, i samarbete med kommunledningskontoret. Eleverna fick bland annat information om deras rättigheter samt lämna synpunkter på det sverigefinska kulturutbudet.

För att fortsatt utveckla den sverigefinska kulturen har nyskapande inslag i kulturutbudet införts genom filmskapande för unga och barn i samarbete med Kolko-dansgrupp och för äldre i samarbete med Film Sörmland. Utbudet har utvecklats med fokus på barn och unga, nya barnteaterföreställningar och bredare representation i kulturutförarna har varit prioriterat.

Ett prioriterat utvecklingsområde har även varit revitaliseringen av det finska språket. Kulturevenemang har skapats med fokus på språket, som till exempel: skrivarkurs på finska, bokcirklar på biblioteket, konstfika på finska och filmkurs för aktivitetssamordnare på äldreboenden, samt författarsamtal på finska.

Ett annat utvecklingsområde under 2023 har varit bevarandet av den sverigefinska kulturen. Eskilstuna kommun har en lång tradition med finsk kultur och kommunen har flera etablerade sverigefinska föreningar. Den sverigefinska kulturutvecklaren på kultur- och fritidsförvaltningen har under året träffat föreningarna två gånger per termin i stormöten för att samordna kulturen och för att diskutera behov. I möten har även Svenska kyrkans finska verksamhetsansvariga och aktivitetssamordnaren för finsk demensavdelning deltagit.

Genom fördelning av statsbidrag har kommunen kunnat stötta föreningarnas arbete med att bevara och främja den sverigefinska kulturen och språket. Royal-föreningen har arrangerat återkommande finska kulturcaféer som har etablerat sig. Kulturutvecklaren har tillsammans med föreningen planerat ett rikt kulturutbud av teater, poesi, dansmusik och folkmusik på Royal, som har varit välbesökta och uppskattade. Förutom kulturcaféer har det även anordnats skrivarkurser och författarbesök på finska för att skapa förutsättningar för det finska språkets aktiva användning.

Stadsbiblioteket har uppmärksammat en del minnesdagar med anknytning till nationella minoriteter: skyltning och inlägg på sociala medier om romernas och samernas nationaldagar. Även sverigefinnarnas dag och Förintelsens minnesdag uppmärksammades. En utställning från Forum för levande historia visades även under Förintelsens minnesdag.

Torshälla stads nämnd

I Torshälla har det under året pågått ett arbete med att bevara och utveckla den sverigefinska kulturen i dialog och samarbete med civilsamhället, äldreomsorgen samt Svenska kyrkan. Det har även pågått ett arbete med att skapa förutsättningar

för ett mer aktivt kulturdeltagande för sverigefinnar, med särskilt fokus på barn och unga samt andra och tredje generationen sverigefinnar. Det arbetas också med att göra den finska kulturen mer synlig och självklar del av det svenska kulturlivet.

Grundskolenämnden

Den interkulturella enheten med ansvar för modersmålsundervisning på finska har under året stärkt sitt arbete genom inköp av material på finska för att stärka språkutvecklingen i undervisningen samt kompetensutvecklat personal. Enheten har även haft läromedelvisningar som syftar till att få en översikt av det undervisningsmaterial som finns för sverigefinska elever.

Vård- och omsorgsnämnden

På mötesplatsen för seniorer (Finnstugan) har det anordnats en hel del aktiviteter för målgruppen under året. Det har varit flera föreläsningar på finska samt finsk underhållning så som musik och teater. Mötesplatsen samarbetar även med Finlandsinstitutet och får stöd och tips på kontakter för kulturevent. Självständighetsdagen firades på mötesplatsen med finska underhållare. Seniorerna har även fått åka på kortare resor med sverigefinsk inriktning. Under året har en finsk konstnär startat ett konstcafé på mötesplatsen. Bortsett från aktiviteter har mötesplatsen även volontärer med sverigefinsk bakgrund som medverkar på en del aktiviteter för att stimulera och engagera seniorerna.

På Spånggården som arbetar med finsktalande dementa invånare, används det finska språket i all kommunikation med brukarna. Det har under året anordnats en del kulturell underhållning som till exempel finska dragspelsklubben och finska kyrkan som varit på besök. Självständighetsdagen och andra finska högtider firas för att engagera brukarna. Nytt för 2023 har varit användandet av verktyget Komikapp, i syfte att stimulera brukarna. Verktyget har bidragit till att öppna upp genvägar till samtal och aktiviteter i vissa fall där brukarna tappat förmågan till kommunikation. Spånggården har även haft besök av underhållare från Finland för att öka utbudet av finska aktiviteter.

Förskolenämnden

På Norrvallavägen och Edlingevägen finns barn med sverigefinsk bakgrund. Utgångspunkten på förskolorna är inkludering av det finska språket i vardagen. Som ett led i detta har förskolorna regelbundet besökt Måsta Äng äldreomsorg. Barnen får träffa finskspråkiga brukare och samtala med dem. Förskolorna har även ett sverigefinskt bibliotek och en uppdatering av materialet gjordes 2023.

Under året har förskolorna även tagit fram finska bokpåsar, som är anpassade efter barnens språkliga mognad, för utlån som barn och vårdnadshavare kan ta med hem.

Förskolorna har haft besök av olika finska musikföreställningar och de har varit väldigt uppskattade och meningsfulla för barnen. På detta sätt synliggörs också den finska kulturen för alla barn på förskolan som förhoppningsvis leder till att barnen får ett uppskattande förhållningsätt till den sverigefinska kulturen.

När det gäller övriga enheter inom förskoleverksamheten har en omorganisering av modersmålsstödet gjorts under 2023 för att på ett bättre sätt kunna erbjuda sverigefinska barn undervisning på finska utifrån deras behov. Integrering och anpassning är ledorden för verksamheten framöver och målet är att barnen

använder det finska språket mer kontinuerligt i vardagen. Materialinköp har gjorts till de enheter som berörts av omorganiseringen för att stärka pedagogerna i deras arbete med språkutvecklingen.

Analys och framåtsyftande slutsatser

Minoritetsrådet ska verka för att minoritetslagstiftningen efterlevs och i det arbetet ingår att följa upp kommunkoncernens arbete. Det finns flera goda exempel på arbetet som görs inom ordinarie verksamhet med anknytning till nationella minoriteter och främst den sverigefinska minoriteten. Flera goda exempel finns även på samverkan mellan förvaltningarna. Kultur- och fritidsförvaltningen samverkar i stor utsträckning med andra kommunala verksamheter för att erbjuda kulturutbudet till fler.

De berörda förvaltningarna arbetar med minoritetsfrågorna i sina ordinarie uppdrag framför allt utifrån uppdraget som finskt förvaltningsområde. I och med att mycket faller inom ramen för ordinarie arbete synliggörs inte arbetet i nämndernas verksamhetsplaner. Trots att en rad verksamheter arbetar aktivt framför allt kopplat till den sverigefinska minoriteten, så är det endast två nämnder som på något sätt nämner ett arbete med anknytning till nationella minoriteter i sina verksamhetsberättelser för 2023. Ett alternativ till att synliggöra arbetet i nämndernas verksamhetsplaner och verksamhetsberättelse är att det synliggörs på enhetsnivå. Under 2023 har ett utvecklingsområde inletts med att synliggöra arbetet kring nationella minoriteter i styrningen och uppföljningen. De tre främst berörda förvaltningarna har uppmuntrats till att synliggöra arbetet med den sverigefinska minoriteten i berörda enheters lokala verksamhetsplaner för 2024, så att aktiviteterna på så sätt kan synliggöras i ordinarie uppföljning på enhetsnivå. Utvecklingsområdet kommer kvarstå för 2025.

I avvaktan på att arbetet fångas i de lokala verksamhetsplanerna och verksamhetsberättelserna har kompletterande dialoger genomförts med förvaltningarna för att synliggöra det arbete som görs. Arbetet berör främst den sverigefinska minoriteten, vilket inte är överraskande då kommunen är ett finskt förvaltningsområde med ökat ansvar för den sverigefinska minoriteten. Det arbete som berör övriga minoriteter är uppmärksammandet av romernas och samernas nationaldagar samt uppmärksammandet av Förintelsens minnesdag. Det har även gjorts försök under året att etablera kontakt med den romska minoriteten. Fler aktiviteter med koppling till övriga minoriteter bör eftersträvas.